

01 листопада 2021

№ 224

Ректорам обласних інститутів
післядипломної педагогічної освіти
Директорам закладів загальної
середньої освіти
Директорам закладів позашкільної освіти

**Про підготовку програм
навчальних курсів з
природничих дисциплін**

З метою пошуку ефективних форм освітнього процесу Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді ініціює комерційну пропозицію щодо підготовки програм навчальних курсів з природничих дисциплін (фізики, хімії, біології,) для здобувачів загальної середньої і позашкільної освіти.

Запрошуємо педагогів, викладачів, наукових співробітників профільних інститутів НАН України, установ НААН України та природно-заповідного фонду України долучитися до створення нових навчальних курсів на засадах компетентнісного підходу.

Програма навчального курсу має бути розрахована на 36 академічних годин.

Назва програми має відображати зміст окремого розділу (2-3 розділів) дисципліни і має складатися з таких структурних елементів: пояснювальна записка, навчально-тематичний план, зміст програми, прогнозований результат, орієнтовний перелік обладнання (за потребою), література та посилання на електронні ресурси, додатки.

Пояснювальна записка містить таку інформацію: вік здобувачів освіти, на яких розрахована програма; мета і завдання програми; рекомендовані методи, форми, засоби навчання і контролю за досягненнями здобувачів освіти, ресурсне забезпечення. Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів освітньої діяльності можуть бути: тести; проекти; презентації та виступи на конкурсах інтелектуального характеру,

науково-практичних конференціях тощо, розрахункові роботи, інші види індивідуальних та групових завдань.

Навчально-тематичний план має вигляд таблиці, відображає розділ (розділи), теми та визначає співвідношення навчального часу, який відводиться на засвоєння теоретичного матеріалу та його практичне опрацювання. *Загальна кількість годин для практичних занять має бути більшою, ніж для теоретичних.* При формулюванні назв тем слід дотримуватись телеграфного стилю.

Зміст програми структурується за темами відповідно до навчально-тематичного плану.

Розділ *«Прогнозований результат»* передбачає результати освітньої діяльності.

Додатки мають містити матеріали, розроблені автором програми: приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань, вправ; комп'ютерні презентації, ілюстративні матеріали; матеріали для поточного та підсумкового контролю (тести, ситуаційні завдання, задачі, вправи).

Загальний обсяг навчальної програми від 8 до 20 сторінок.

За підготовку навчальної програми курсу з природничих дисциплін за умови її відповідності зазначеним вимогам автор (авторський колектив) програми отримує винагороду 8000 гривень. Рішення про відзначення приймає педагогічна рада Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді на підставі експертних висновків фахівців (див. Додатки).

З повагою,

Голова ГО «Спілка освітян України»

Директор НЕНЦ

доктор педагогічних наук,

професор

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ

Підвищення кваліфікації вчителів.

Структура типового курсу:

Курс орієнтований на 30 годин / 1 кредит [Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи](#) (ЄКТС). Складатиметься з 20 лекцій та 1 уроку підсумкового контролю.

Перед написанням курсу автор пише коротку (80-100 слів) анотацію курсу та надає список назв (тем уроків) занять (орієнтовно 20 + 1 урок контролю в кінці курсу) погруповані за узагальнюючими темами (3-5 занять в одній темі).

Останні 1-2 лекції повинні мати умовну назву «лайфхаки» чи «корисні поради» і мати відповідний зміст.

Типове лекційне заняття складатиметься з:

Озвученої диктором презентації. Презентація на 10-15 слайдів. Текст до презентації – максимум на 4 сторінки 14м шрифтом. Середня кількість тексту до одного слайду – 50 слів/400 символів (з пробілами).

Опорного конспекту (максимум 1 сторінка 14м шрифтом)

Додаткових матеріалів (посилання на веб-сторінки та ролики з поглибленими поясненнями по матеріалу заняття)

Шаблони файлу презентації, тексту до презентації, опорного конспекту та додаткових матеріалів надаються автору після затвердження теми курсу та тем занять.

Типове завдання для підсумкового контролю складатиметься з:

10 питань різного рівня складності з у вигляді тесту за матеріалами лекцій курсу.

Шаблон до написання тесту надається автору після затвердження теми курсу.

Кожне окреме заняття курсу надсилається на електронну адресу z.symchych@ensof-group.com у окремій папці. У темі листа зазначається назва курсу. Папка з файлами має називатися номером заняття у курсі. У папці повинні бути 4 файли – презентація, текст до презентації, опорний конспект та додаткові матеріали. Назви файлів повинні містити номер на початку (1

для презентації, 2 для тексту до презентації, 3 для опорного конспекту, 4 для додаткових матеріалів), назву курсу, опис типу файлу та номер уроку.

Наприклад, файли заняття №2 для курсу «Конфлікти під час навчального процесу» мають називатися так:

Файл з презентацією – «1. Конфлікти під час навчального процесу. Презентація. Урок 2»

Текст до презентації – «2. Конфлікти під час навчального процесу. Текст до презентації. Урок 2»

Опорний конспект – «3. Конфлікти під час навчального процесу. Опорний конспект. Урок 2»

Додаткові матеріали - «4. Конфлікти під час навчального процесу. Додаткові матеріали. Урок 2»

Якщо назва курсу надто довга, її можна скоротити, утім це скорочення має бути однаковим для всіх файлів курсу.

Текст до презентації

Курс: «Топонімічні дослідження як засіб соціалізації сучасного учнівства»

Тема: Методи топонімічних досліджень

Заняття 5

№ слайду	Текст
Слайд 1	Вітаю на занятті 5 «Методи топонімічних досліджень». Сьогодні розглядаємо різні способи дослідження географічних назв. Буде пізнавально! Поїхали!
Слайд 2	Ми розуміємо, що топоніміка як і будь-яка інша наука застосовує цілий ряд методів дослідження. Але пам'ятаючи, що вона розташована на межі трьох напрямків (географії, історії, лінгвістики) варто враховувати їх особливості. Ви погодитесь,

	<p>що топонімічні цілі не можливо вирішити за допомогою тільки одного методу. Кожен взятий окремо метод дозволяє по-своєму підійти до розуміння географічної назви з боку його форми, структури та змісту. Головне завдання - проводити дослідження комплексно. Тільки на основі використання кількох методів різних наук можна домогтися якісного результату.</p>
Слайд 3	<p>Чи можете Ви назвати приклади будь-яких методів дослідження світу? (пауза). Ми впевнені, що так!</p> <p>Для початку давайте згадаємо, що таке метод дослідження. Отже, метод дослідження – спосіб пізнання явищ, об’єктів, процесів навколишнього світу.</p> <p>Знаючи це, пропонуємо розглянути найпоширеніші методи топонімічних досліджень.</p>
Слайд 4	<p>Лінгвістичні методи, до яких відносять: етимологічний аналіз, словотвірний аналіз і формантний аналіз. Застосовуються для аналізу топоніма як слова певної мови.</p> <p>Етимологічний аналіз є одним із основних з-поміж інших методів. Він дає змогу порівнювати древні мовні форми із сучасними, а також співставляти їх з історичним розвитком навколишнього світу, суспільства тощо. Мета етимологічного аналізу географічної назви – визначення того, коли, в якій мові, на базі якого мовного матеріалу, в якій формі та з яким значенням виник топонім. Доцільно пам’ятати, що етимологічний аналіз допомагає розкрити первинне значення географічної назви, причини мотивації цього об’єкта, а також історичні умови виникнення, розвитку й видозмінювання топоніма.</p>
Слайд 5	<p>Словотвірний аналіз базується на вивченні масово повторюваних елементів назв. У ролі таких елементів, як правило званих формантами, найчастіше виступають кінцеві</p>

	<p>елементи назв, що представляють собою суфікси або закінчення. Інші елементи назв (приставки, основи) також представляють інтерес з точки зору вивчення топонімічного словотвору. Однак, володіючи меншою масовістю, вони становлять меншу практичну цінність</p>
Слайд 6	<p>Історичні методи дозволяють вивчити зміну топонімів у часі та встановити їх походження. До них ми відносимо: 1. Історико-хронологічний аналіз, що включає встановлення дати чи періоду виникнення географічних назв; 2) вивчення історичних документів (наприклад, літописів, актових матеріалів (акти маєтків, фільварки тощо), законодавчих документів, мемуарів тощо; 3) вивчення картографічних джерел, що дозволяє порівняти різночасові карти та встановити просторово-територіальні відмінності топонімів.</p>
Слайд 7	<p>Картографічний метод дозволяє створити різноманітні карти, що відображають топоніми певної території, їх кількість, властивості тощо.</p>
Слайд 8	<p>Метод порівняння дозволяє провести порівняння географічних назв різних територій. Відповідно до заданої мети, робляться відповідні висновки.</p>
Слайд 9	<p>Метод просторового аналізу дозволяє виявити та з'ясувати просторові відмінності географічних назв.</p>
Слайд 10	<p>Статистичний метод дозволяє сформулювати вибірку топонімів, провести узагальнення та аналіз кількісного поширення географічних назв і їх характеристик. Доволі часто статистичний метод спирається на картографічні матеріали.</p>
Слайд 11	<p>Метод класифікації необхідний для систематизації топонімічної інформації, укладання різноманітних класифікацій топонімів, розробки класифікації топонімічних карт</p>
Слайд 12	<p>Метод районування необхідний для здійснення топонімічного районування (поділу) території.</p>

Слайд 13	Геоінформаційний метод необхідний для системної організації топонімічної інформації засобами баз та банків даних, розробки електронних топонімічних інформаційно-пошукових програм, укладання електронних топонімічних карт тощо.
Слайд 14	Метод моделювання потрібний для побудови моделей картографічного опрацювання топонімічної інформації, структури топонімічних банків даних території, представлення топонімічної інформації у вигляді певних моделей.
Слайд 15	Метод польових досліджень і топонімічних експедицій дозволяє здійснити знайомство з географічними назвами безпосередньо на місцевості. Також ці методи допомагають уточнити значення деяких топонімів та географічних термінів, скорегувати окремі висновки. Подібні експедиції проводяться часто з метою збору географічних назв дрібних об'єктів (мікротопонімів). Вони з різних причин зникають, але також мають значну науково-практичну цінність.
Слайд 16	<p>Отже, можемо узагальнити, що виділяють три ключові підходи до вивчення топонімів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) географічний – розглядає географічні назви крізь призму їх причетності до конкретних об'єктів, пов'язаних із природним середовищем або населенням; 2) історичний – розкриває суспільні підстави виникнення об'єктів і походження назв; 3) лінгвістичний – дає змогу збагнути будову топоніма і знайти слово, від якого ця назва утворена.
Слайд 17	Дякую за увагу! Зустрічаємося на занятті 6.

Курс: «Топонімічні дослідження як засіб соціалізації сучасного учнівства»

Тема: Методи топонімічних досліджень

Заняття № 5

Метод дослідження – спосіб пізнання явищ, об'єктів, процесів навколишнього світу.

Головне завдання дослідника/дослідниці - проводити дослідження комплексно. Тільки на основі використання кількох методів різних наук можна домогтися якісного результату.

До найпоширеніших методів топонімічних досліджень відносять: лінгвістичні, історичні, картографічний, моделювання, статистичний, польових досліджень і топонімічних експедицій, порівняння, просторового аналізу, районування, класифікації та геоінформаційний.

Отже, можемо узагальнити, що виділяють три ключові підходи до вивчення топонімів:

4) географічний – розглядає географічні назви крізь призму їх причетності до конкретних об'єктів, пов'язаних із природним середовищем або населенням;

5) історичний – розкриває суспільні підстави виникнення об'єктів і походження назв;

6) лінгвістичний – дає змогу збагнути будову топоніма і знайти слово, від якого ця назва утворена.

Список використаних джерел:

Назва книги/статті	Автор	Сторінки	Видавництво	Примітки
Аспекти методології ономастичних досліджень	Пежинськ а О.	161-166	Таврійський національний університет імені В. Вернадського	
Особливості топонімоутворення Новотроїцького району Херсонської області	Горобець А.	15-17	Херсонська міська друкарня	
Общая топонимика	Басік С.	13-17	Білоруський державний університет	

Курс: «Топонімічні дослідження як засіб соціалізації сучасного учнівства»

Тема: Методи топонімічних досліджень

Заняття № 5

Посилання на додаткові матеріали

1. Прочитай, щоб знати більше (обов'язково)

Назва	Автор	Сторінки
Общая топонимика	Басік Сергій	С. 54-63
Топоніміка	Лабінська Галина	С. 15-19

2. Посилання на інтернет-ресурси (YouTube тощо)

Назва	Посилання
Деякі аспекти дослідження мікротопонімів	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/23039/1/%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D0%91%D0%90%D0%9D%D0%AC%D0%9E%D0%86.pdf